

court bodies resort to «new» procedural forms, including special pre-trial investigation or court proceedings.

Completing the criminal justice system with a modern institute of special pre-trial investigation is aimed at the effectiveness of protecting the public interests of the state, and also creates conditions for bringing those who evade pre-trial investigation or court to criminal responsibility.

In addition, attention is focused on the legislator's revision of the categorical apparatus of special pre-trial investigation and its positive impact on the effectiveness and efficiency of this institution in the context of modern socio-political events and more. Related institutes and the need for their further development, which may be the subject of further research, are also analyzed.

Keywords: *special pre-trial investigation, correspondence criminal proceedings, in absentia, international search, special regime of pre-trial investigation in martial law, state of emergency.*

УДК 343.3/.7

DOI: 10.31733/2078-3566-2022-1-282-289

**Олександра
СКОК**©
кандидат
юридичних наук

**Катерина
ВЕРБИЦЬКА**©
студентка

*(Дніпропетровський державний університет
внутрішніх справ, м. Дніпро, Україна)*

ОСОБЛИВОСТІ КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА СЕКСУАЛЬНЕ НАСИЛЬСТВО

Розглянуто поняття, об'єктивні, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки сексуального насильства. Проаналізовано законодавчі зміни в частині кримінальної відповідальності за сексуальне насильство. З'ясовано, які саме наслідки можуть настати у потерпілих від вчинення щодо них діяння, передбаченого ст. 153 Кримінального кодексу України. Здійснено аналіз судової практики України щодо відповідальності за сексуальне насильство, а також з'ясовано кількісні та якісні показники вчинених діянь за ст. 153 Кримінального кодексу України.

Ключові слова: *кримінальна відповідальність, сексуальне насильство, об'єктивні ознаки сексуального насильства, суб'єктивні ознаки сексуального насильства, наслідки від сексуального насильства.*

Постановка проблеми. Кримінальні правопорушення проти статевої свободи та статевої недоторканості особи, за статистичними даними Генеральної прокуратури, за 10 місяців 2021 року, становлять доволі велику кількість. Зокрема, обліковано 858 кримінальних правопорушень, з них особливо тяжких – 278, тяжких – 308, нетяжких – 260, кримінальних проступків – 8. Сексуальне насильство, з цієї кількості, становить 76 кримінальних правопорушень. Запровадження кримінальної відповідальності за сексуальне насильство у чинному законі про кримінальну відповідальність є суттєвим кроком в узгодженні національного законодавства з міжнародними стандартами протидії цього виду суспільно небезпечних діянь.

Аналіз публікацій, в яких започатковано вирішення цієї проблеми. Зважаючи на те, що норма, яка передбачає відповідальність за сексуальне насильство, є порівняно

© О. Скок, 2022

ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0002-0981-6415>

alexandra_skok@ukr.net

© К. Вербицька, 2022

jurf@dduvs.in.ua

новою для вітчизняного законодавства та кримінально-правової доктрини загалом, треба звернути увагу на ґрунтовне дослідження кримінальних правопорушень проти статевої свободи та статевої недоторканості осіб, проведене О. Дудоровим, видане у формі практичного порадирика. Також окремі питання щодо відповідальності за сексуальне насильство у своїх наукових розробках порушували І. Чугуніков, М. Хавронюк та, на дисертаційному рівні, С. Романцова.

Мета статті полягає у проведенні комплексного аналізу особливостей кримінальної відповідальності за сексуальне насильство.

Виклад основного матеріалу. Конвенція Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами, від 11 травня 2011 року, під сексуальним насильством визначає, в тому числі, і зґвалтування [1], а Головне юридичне управління зауважило, що поняття «сексуальне насильство» охоплює поняття «зґвалтування» [2].

Чинний КК України визначає сексуальне насильство як вчинення будь-яких насильницьких дій сексуального характеру, не пов'язаних із проникненням в тіло іншої особи, без добровільної згоди потерпілої особи (ч. 1 ст. 153 КК України). При цьому згода вважається добровільною, якщо вона є результатом вільного волевиявлення особи, з урахуванням супутніх обставин (Примітка до ст. 152 КК України) [3].

Серед чинників, які впливають на сексуальну злочинність, А. Чуприков та Б. Цюприк виділяють: стать, алкоголь, агресію, соціально-культурне середовище, психосексуальний розвиток, спадковість, вік та клімат [4, с. 75–85].

О. Дудоров зазначає, що до сексуального насильства можуть належати такі дії: «сім'явипорскування на зовнішні геніталії жінки навіть із наступним заплідненням; тертя по зовнішніх геніталіях жінки, її губах і сідницях язиком, руками, статевим членом, штучним фалосом чи іншим предметом; мацання геніталій руками; фроттаж (отримання сексуального задоволення шляхом тертя статевими органами до тіла вибраного об'єкта в натовпі, в переповненому транспорті та ін. [4, с. 90]); кунілінгус – оральна стимуляція жіночих геніталій; анілінгус – оральна стимуляція входу в анальний отвір; вестибулярний коїтус – притуляння чоловічого статевого члену до входу в піхву жінки; введення статевого органу чоловіка між молочними залозами жінки; міжстегновий коїтус; орогенітальний контакт жінки з чоловіком; лесбійство – форма задоволення статевої пристрасті жінки шляхом вчинення нею різноманітних дій сексуального характеру з іншою жінкою» [5, с. 52–53].

Кваліфікуючими ознаками сексуального насильства є вчинення його: повторно; особою, яка раніше вчинила будь-яке із кримінальних правопорушень, передбачених ст. 152, 154, 155 КК України; щодо подружжя чи колишнього подружжя або іншої особи, з якою винуватий перебуває (перебував) у сімейних або близьких відносинах; щодо особи у зв'язку з виконанням нею службового, професійного чи громадського обов'язку; щодо жінки, яка завідомо для винуватого перебувала у стані вагітності (ч. 2 ст. 153 КК України). Особливо кваліфікуючими ознаками сексуального насильства є: вчинення групою осіб (ч. 3 ст. 153 КК України); вчинення щодо неповнолітньої особи (ч. 3 ст. 153 КК України); вчинення щодо особи, яка не досягла чотирнадцяти років (ч. 4 ст. 153 КК України); спричинення тяжких наслідків (ч. 5 ст. 153 КК України); вчинення щодо особи, яка не досягла чотирнадцяти років повторно (ч. 6 ст. 153 КК України); вчинення щодо особи, яка не досягла чотирнадцяти років особою, яка раніше вчинила будь-яке із кримінальних правопорушень, передбачених ч. 4 ст. 152, ст. 155 або ч. 2 ст. 156 КК України (ч. 6 ст. 153 КК України).

Законом України «Про внесення змін до деяких законів України у зв'язку з ратифікацією Конвенції Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами» від 06.12.2017 № 2227-VIII було криміналізовано сексуальне насильство як один із видів кримінальних правопорушень проти статевої свободи та статевої недоторканості особи [6]. При цьому ще на етапі законопроекту Головним юридичним управлінням було висунуто низку зауважень, які стосувалися: по-перше, використання парламентарями словосполучення «особа, яка не досягла чотирнадцяти років» замість загальноприйнятого у національному законі про кримінальну відповідальність «малолітня особа», що, як наслідок, потребує внесення змін до інших кримінально-правових норм, які містять подібну кваліфікуючу ознаку; по-друге, положення Конвенції визначає вжиття «виключно необхідних законодавчих та інших заходів», що не узгоджується із потребами розвитку українського суспільства та

не враховує вітчизняну практику застосування кримінального закону [2].

Наступним кроком, який вплинув на зміст ст. 153 КК України, стало ухвалення Верховною Радою України Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо впровадження Єдиного реєстру осіб, засуджених за злочини проти статевої свободи та статевої недоторканості малолітньої особи, та посилення відповідальності за злочини, вчинені проти статевої свободи та статевої недоторканості малолітньої особи» від 19 грудня 2019 року № 409-IX. Цей закон доповнив ст. 153 КК України частиною 6, яка встановила відповідальність за сексуальне насильство, вчинене щодо особи, яка не досягла чотирнадцяти років, незалежно від її добровільної згоди повторно або особою, яка раніше вчинила будь-яке з кримінальних правопорушень, передбачених ч. 4 ст. 152, ст. 155 або ч. 2 ст. 156 КК України [7]. З урахуванням положень Пояснювальної записки до законопроекту № 0887 від 29 серпня 2019 року, внесення зазначених змін спрямовано на «надання відповідної медичної допомоги особам, що страждають розладом сексуальної переваги (педофілією), а також через посилення кримінального покарання за такі злочини та впровадження Єдиного реєстру злочинців засуджених за злочини проти статевої свободи та статевої недоторканості малолітньої чи малолітнього, створення умов для запобігання вчиненню ними нових злочинів проти статевої свободи та статевої недоторканості малолітньої особи» [8].

Треба зазначити, що відповідно до абз. 3 п. 4 Порядку формування та ведення Єдиного реєстру засуджених та осіб, узятих під варту, затвердженого наказом Міністерства юстиції України від 26 червня 2018 року № 2023/5 «Єдиний реєстр осіб, засуджених за злочини проти статевої свободи та статевої недоторканості малолітньої особи» (далі – ЄРЗСН), є складовою частиною Реєстру (відповідно до п. 2 Порядку – це інформаційна система, що містить відомості про засуджених, осіб, узятих під варту) та містить відомості про осіб, які вчинили кримінальні правопорушення проти статевої свободи та статевої недоторканості малолітньої особи, у тому числі осіб, судимість яких за такі кримінальні правопорушення знята або погашена в установленому законом порядку» [9]. Зараз ЄРЗСН працює в тестовому режимі.

Міжнародний протокол із документування та розслідування сексуального насильства в конфлікті, який узагальнює кращу практику документування сексуального насильства як злочину або порушення міжнародного права та в якому викладено окремі думки щодо наслідків від сексуального насильства, було представлено у 2017 році [10]. Автори цього видання, а саме Сара Ферро Рібейро і Данає ван дер Стратен Понтоз, запропонували поділ наслідків від сексуального насильства на чотири основні групи (рис. 1).

Рис. 1. Схема групи наслідків від сексуального насильства

Тож фізичними наслідками можуть бути: травми (тазові, генітальні, анальні та оральні); хвороба; інфекції, що передаються статевим шляхом; статева дисфункція; інвалідність; безплідність. Соціальними наслідками – зруйновані відносини з партнерами (подружжям) та дітьми; покинуті партнери (подружжя); соціальне тавро

ганьби, неприйняття громадянами та ізоляція; ізоляція, внаслідок переселення. Психологічними наслідками – гострий стресовий розлад; депресія; гнів, патологічний стан тривоги, страх; сором, самозвинувачення та низька самооцінка; суїцидальні думки та поведінка; поведінка з високим ризиком щодо здоров'я; емоційний ступор; у дітей – неврологічні зміни в мозку внаслідок травми, що, розвиваючись, призводять до дисфункції нервової системи та неврологічних дисфункцій. Соціально-економічними та правовими наслідками можуть бути втрата засобів для існування та економічна залежність; втрата ролі або функцій в суспільстві [10].

Зауважимо, що за національним законодавством тяжкими наслідками від сексуального насильства, як і від звалтування, можуть бути, зокрема, смерть або самогубство потерпілої особи, втрата нею будь-якого органу чи втрата органом його функцій, психічна хвороба або інший розлад здоров'я, поєднаний зі стійкою втратою працездатності не менше ніж на одну третину, непоправне знівечення обличчя, переривання вагітності чи втрата репродуктивної функції, а так само зараження вірусом імунодефіциту людини чи іншої невиліковної інфекційної хвороби, що є небезпечною для життя людини [11].

Порівняння статистичних даних Генеральної прокуратури за 2020–2021 рр. вказує на те, що у 2020 році обліковано кримінальних правопорушень – 87 (76 – 2021 р.); кримінальні правопорушення, в яких особам вручено повідомлення про підозру – 69 (60 – 2021 р.); кримінальні правопорушення у провадженнях, досудове розслідування в яких зупинено відповідно до ст. 280 КПК України: у зв'язку з захворюванням підозрюваного – 0 (0 – 2021 р.); коли місцезнаходження підозрюваного невідомо – 2 (0 – 2021 р.); коли слідчий суддя відмовив у задоволенні клопотання про здійснення спеціального досудового розслідування – 0 (0 – 2021 р.); у зв'язку з виконанням процесуальних дій в межах міжнародного співробітництва – 0 (0 – 2021 р.); кримінальні правопорушення, за якими провадження направлені до суду (п. п. 2, 3 ст. 283 КПК України) – 57 (42 – 2021 р.), у тому числі: з обвинувальним актом – 50 (38 – 2021 р.); з клопотанням про звільнення від кримінальної відповідальності – 0 (0 – 2021 р.); з клопотанням про застосування примусових заходів медичного характеру – 7 (3 – 2021 р.); з клопотанням про застосування примусових заходів виховного характеру – 0 (1 – 2021 р.); кримінальні правопорушення, за якими провадження скеровані до суду з клопотанням про закриття за п. 3¹ ч. 1 ст. 284 КПК – 0 (0 – 2021 р.); кримінальні правопорушення, вчинені окремими категоріями осіб, провадження за якими закінчені з них: особами, які раніше вчиняли кримінальні правопорушення – 15 (9 – 2021 р.); групою осіб – 0 (0 – 2021 р.); особами у стані алкогольного сп'яніння – 13 (12 – 2021 р.); неповнолітніми або за їх участю – 3 (2 – 2021 р.); кримінальні правопорушення, у яких провадження закрито, усього – 28 (12 – 2021 р.), у т.ч.: за п. п. 1, 2, 4, 6, 9¹ ч. 1 ст. 284 КПК України – 26 (12 – 2021 р.); за п. 10, абзацом 14 ч. 1 ст. 284 КПК України – 0 (0 – 2021 р.); кримінальні правопорушення, в яких на кінець звітної періоду рішення не ухвалено (про закінчення або зупинення) – 26 (34 – 2021 р.) (рис. 2) [12, 13].

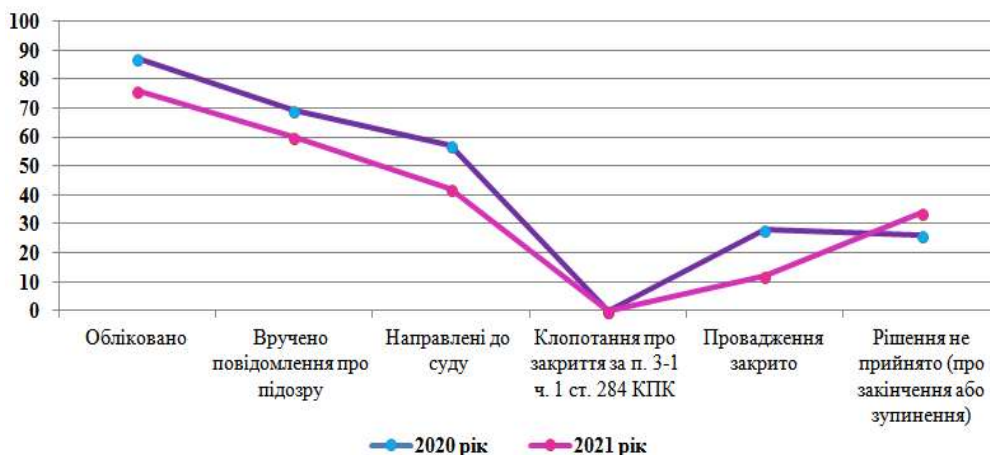

Рис. 2. Графік співвідношення процесуальних рішень, ухвалених у 2020–2021 рр. за ст. 153 КК України

За віком на час вчинення кримінального правопорушення за ст. 153 КК України, у 2020 році, зареєстровано: до 14 років – 0; 14–15 років – 3; 16–17 років – 0; 18–28 років – 10; 29–39 років – 16; 40–54 років – 9; 55–59 років – 2; 60 років і більше – 1. У 2021 році: до 14 років – 1; 14–15 років – 0; 16–17 років – 1; 18–28 років – 5; 29–39 років – 9; 40–54 років – 9; 55–59 років – 1; 60 років і більше – 1 (рис. 3) [14-15].

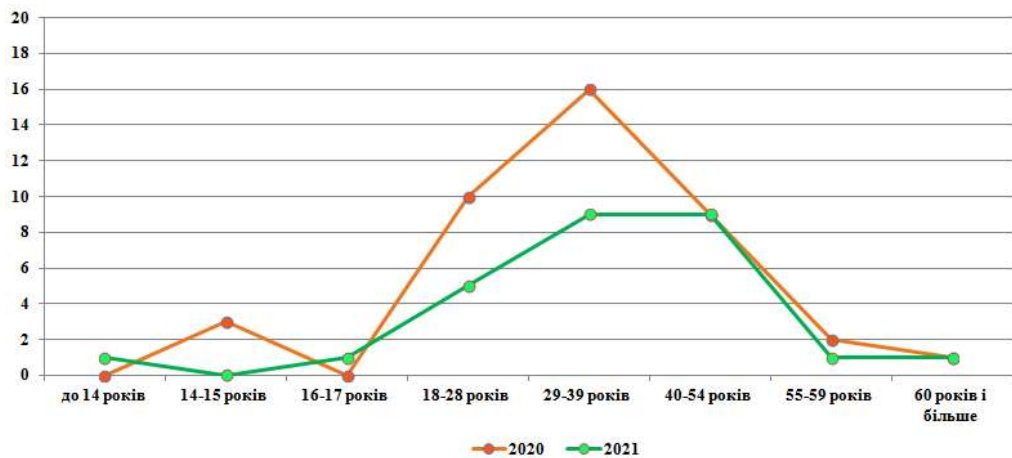

Рис. 3. Графік вікового показника осіб, які вчинили сексуальне насильство у 2020–2021 рр.

Аналіз вироків судів України в частині відповідальності за сексуальне насильство вказує на те, що серед покарань, призначених за ст. 153 КК України, є позбавлення волі строком від одного до п'ятнадцяти років. Наприклад, 06 липня 2020 р. Маловисківський районний суд Кіровоградської області, розглянувши у закритому судовому засіданні кримінальне провадження відносно ОСОБА_1, українця, громадянина України, з неповною середньою освітою, непрацюючого, раніше не судимого, в скоєнні злочину, передбаченого ч. 4 ст. 153 КК України, ухвалив: ОСОБА_1 визнати винним у скоєнні злочину, передбаченого ч. 4 ст. 153 КК України, і призначити йому покарання у вигляді 7 років позбавлення волі [16]. Серед проаналізованих вироків тільки один був виправдальним. Зокрема, 25 березня 2020 р. Лубенський міськрайонний суд Полтавської області, розглянувши у закритому судовому засіданні кримінальне провадження про обвинувачення: ОСОБА_3, громадянина України, працюючого в ПП «ВК» Мега Дизайн», одруженого, має двох малолітніх дітей, раніше судимого та звільненого від відбування покарання з іспитивим строком на 1 рік 6 місяців, у вчиненні злочинів, передбачених ч. 2 ст. 186, ч. 4 ст. 153 КК України, ухвалив: ОСОБА_3 визнати не винуватим у вчиненні злочину, передбаченого ч. 4 ст. 153 КК України та виправдати його за ч. 4 ст. 153 КК України. ОСОБА_3 визнати винним у вчиненні злочину, передбаченого ч. 2 ст. 186 КК, України та призначити йому покарання за ч. 2 ст. 186 КК України у вигляді 5 (п'яти) років позбавлення волі. Відповідно до ч. 1 ст. 71 КК України остаточне покарання ОСОБА_3 визначити шляхом часткового приєднання невідбутої частини покарання за вироком Автозаводського районного суду м. Кременчука від 17.08.2018 року у вигляді 1 (одного) року позбавлення волі до покарання, призначеного за цим вироком суду, і призначити остаточне покарання ОСОБА_3 у вигляді 6 (шести) років позбавлення волі [17].

Треба зазначити, що дії осіб, які вчинили сексуальне насильство, було кваліфіковано за ч. 1, 2, 3, 4, 6 ст. 153 КК України (рис. 4).

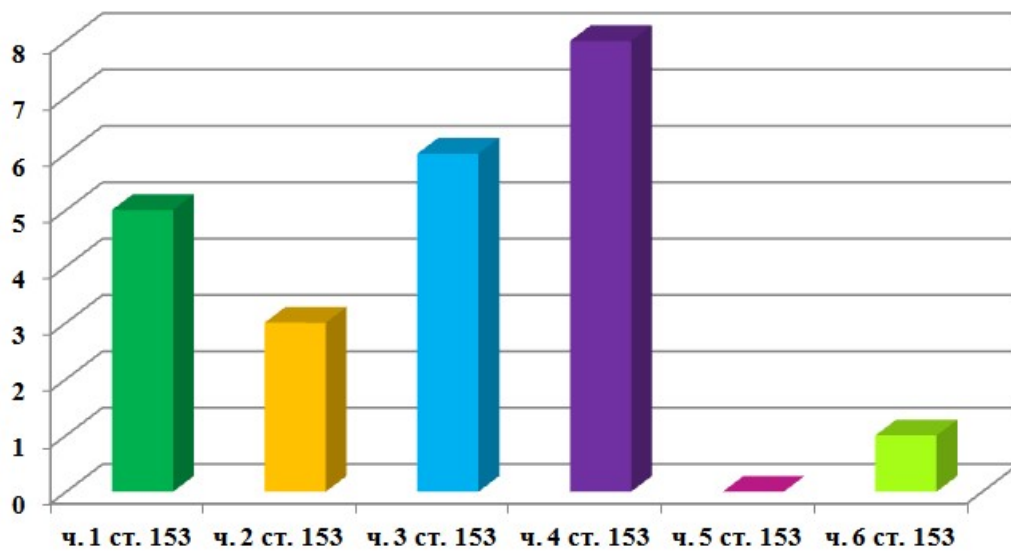

Рис. 4. Діаграма кількісного показника кваліфікації дії осіб, які вчинили сексуальне насильство

Висновки. Кримінальний кодекс України у ст. 153 встановлює відповідальність за вчинення будь-яких насильницьких дій сексуального характеру, не пов'язаних із проникненням в тіло іншої особи, без добровільної згоди потерпілої особи, тобто за сексуальне насильство. Наслідками сексуального насильства, визначеними міжнародним правом, треба вважати фізичні, психологічні, соціальні, соціально-економічні та правові. Для кожної категорії потерпілих осіб, як-то: жінки, чоловіки, діти, крім загальних наслідків, характерними є особливі наслідки – притаманні саме цим категоріям осіб. Дослідження вироків судів України показало, що в резолютивній частині вони містять покарання у вигляді позбавлення волі, відповідних строків, призначеного особам, які вчинили сексуальне насильство, яке кваліфіковано за різними частинами ст. 153 ККУ України. Треба звернути увагу, що за віковим показником осіб, які вчинили сексуальне насильство, у 2021 році, він підвищений щодо осіб, яким на момент вчинення сексуального насильства було до 14 років та 16–17 років, що вказує на омолодження злочинності цього виду.

Список використаних джерел

1. Конвенція Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу із цими явищами від 11 травня 2011 року. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/mu11251>.
2. Висновок Головного юридичного управління від 10 березня 2017 року. URL: http://wl.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_2?pf3516=4952&skl=9.
3. Кримінальний кодекс України : Закон України від 01 квітня 2001 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>.
4. Чуприков А. П., Цуприк Б. М. Нормальна та кримінальна сексологія : підруч. для студ. вищ. навч. закл. Київ : ДП «Вид. дім «Персонал», 2011. 252 с.
5. Дудоров О. О. Злочини проти статевої свободи та статевої недоторканості особи (основні положення кримінально-правової характеристики) : практ. порадник ; МВС України, Луган. держ. ун-т внутр. справ ім. Е. О. Дідоренка. Северодонецьк : ПБВ ЛДУВС ім. Е. О. Дідоренка, 2018. 92 с.
6. Про внесення змін до деяких законів України у зв'язку з ратифікацією Конвенції Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами : Закон України від 06 грудня 2017 року № 2227-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2227-19#n63>.
7. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо впровадження Єдиного реєстру осіб, засуджених за злочини проти статевої свободи та статевої недоторканості малолітньої особи, та посилення відповідальності за злочини, вчинені проти статевої свободи та статевої недоторканості малолітньої особи : Закон України від 19 грудня 2019 року № 409-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/409-20#n16>.
8. Про внесення змін до деяких законів України (щодо впровадження Єдиного реєстру

осіб засуджених за злочини проти статевої свободи та статевої недоторканості малолітньої чи малолітнього та посилення відповідальності за злочини, вчинені проти статевої свободи та статевої недоторканості малолітньої чи малолітнього) : Пояснювальна записка до проекту Закону України від 29 серпня 2019 року № 0887. URL : http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_2?pf3516=0887&skl=10.

9. Порядок формування та ведення Єдиного реєстру засуджених та осіб, узятих під варту : затв. наказом Міністерства юстиції України від 26 червня 2018 року № 2023/5. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0762-18#Text>.

10. Міжнародний протокол із документування та розслідування сексуального насильства в конфлікті. URL: https://womenua.today/UWC-library/unwomen/37-International_Protocol_2017_2nd_Edition_UKR.pdf.

11. Про судову практику у справах про злочини проти статевої свободи та статевої недоторканості особи : Постанова Пленуму Верховного Суду від 30 травня 2008 року № 5. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0005700-08#Text>.

12. Єдиний звіт про зареєстровані кримінальні правопорушення по державі за 2020 рік. URL : https://old.gp.gov.ua/ua/stst2011.html?dir_id=114141&libid=100820#.

13. Єдиний звіт про зареєстровані кримінальні правопорушення по державі за 2021 рік. URL : https://old.gp.gov.ua/ua/stst2011.html?dir_id=114368&libid=100820.

14. Єдиний звіт про осіб, які вчинили кримінальні правопорушення за 2020 рік. URL : https://old.gp.gov.ua/ua/stst2011.html?dir_id=114141&libid=100820.

15. Єдиний звіт про осіб, які вчинили кримінальні правопорушення за 2021 рік. URL : https://old.gp.gov.ua/ua/stst2011.html?dir_id=114369&libid=100820.

16. Вирок Маловисківського районного суду Кіровоградської області від 06 липня 2020 року. Справа № 392/1032/19. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/90214699>.

17. Вирок Лубенського міськрайонного суду Полтавської області від 25 березня 2020 року. Справа № 528/578/19. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/88409919>.

Надійшла до редакції 10.01.2022

References

1. Konventsiia Rady Yevropy pro zapobihannya nasyilstvu stosovno zhinok i domashnomu nasyilstvu ta borotbu iz tsymy yavyshchamy vid 11 travnia 2011 roku [Council of Europe Convention on Preventing and Combating Violence against Women and Domestic Violence of 11 May 2011]. URL : <https://ips.ligazakon.net/document/mu11251>. [in Ukr.].

2. Vysnovok Holovnoho yurydychnoho upravlinnia vid 10 bereznia 2017 roku [Conclusion of the Main Legal Department dated March 10, 2017]. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_2?pf3516=4952&skl=9. [in Ukr.].

3. Kryminalnyi kodeks Ukrainy [Criminal codex of Ukraine] : Zakon Ukrainy vid 01 kvitnia 2001 roku. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>. [in Ukr.].

4. Chuprykov, A. P., Tsupryk, B. M. (2011) Normalna ta kryminalna seksolohiia [Normal and criminal sexology] : pidruch. dlia stud. vyshch. navch. zakl. Kyiv : DP «Vyd. dim «Personal», 252 p. [in Ukr.].

5. Dudorov, O. O. (2018) Zlochyny proty statevoi svobody ta statevoi nedotorkanosti osoby (osnovni polozhennia kryminalno-pravovoi kharakterystyky) [Crimes against sexual freedom and sexual integrity of a person (basic provisions of criminal law)] : prakt. poradnyk ; MVS Ukrainy, Luhan. derzh. un-t vnutr. sprav im. E. O. Didorenka. Sievierodonetsk : RVV LDUVS im. E. O. Didorenka, 92 p. [in Ukr.].

6. Pro vnesennia zmin do deiakykh zakoniv Ukrainy u zviazku z ratyfikatsiieiu Konventsii Rady Yevropy pro zapobihannya nasyilstvu stosovno zhinok i domashnomu nasyilstvu ta borotbu z tsymy yavyshchamy [On amendments to some laws of Ukraine in connection with the ratification of the Council of Europe Convention on Preventing and Combating Violence against Women and Domestic Violence] : Zakon Ukrainy vid 06 hrudnia 2017 roku № 2227-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2227-19#n63>. [in Ukr.].

7. Pro vnesennia zmin do deiakykh zakonodavchykh aktiv Ukrainy shchodo vprovadzhennia Yedynoho reiestru osib, zasudzhenykh za zlochyny proty statevoi svobody ta statevoi nedotorkanosti malolitnoi osoby, ta posylennia vidpovidalnosti za zlochyny, vchyneni proty statevoi svobody ta statevoi nedotorkanosti malolitnoi osoby [On Amendments to Certain Legislative Acts of Ukraine Concerning the Implementation of the Unified Register of Persons Convicted of Crimes against Sexual Freedom and Sexual Inviolability of a Minor and Strengthening Responsibility for Crimes Committed against Sexual Freedom and Sexual Inviolability of a Minor] : Zakon Ukrainy vid 19 hrudnia 2019 roku № 409-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/409-20#n16>. [in Ukr.].

8. Pro vnesennia zmin do deiakykh zakoniv Ukrainy (shchodo vprovadzhennia Yedynoho reiestru osib zasudzhenykh za zlochyny proty statevoi svobody ta statevoi nedotorkanosti malolitnoi chy malolitnoho ta posylennia vidpovidalnosti za zlochyny, vchyneni proty statevoi svobody ta statevoi nedotorkanosti malolitnoi chy malolitnoho) [On Amendments to Certain Laws of Ukraine (on Introduction of the Unified Register of Persons Convicted of Crimes against Sexual Freedom and Sexual

Inviolability of a Juvenile and Strengthening Responsibility for Crimes Committed against Sexual Freedom and Sexual Inviolability of a Minor or Juvenile)] : Poiasniuvanna zapyska do proiektu Zakonu Ukrainy vid 29 serpnia 2019 roku № 0887. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/web2/webproc4_2?pf3516=0887&skl=10. [in Ukr.].

9. Poriadok formuvannia ta vedennia Yedynoho reiestru zasudzhenykh ta osib, uziatykh pid vartu [The procedure for forming and maintaining the Unified Register of Convicts and Detainees] : zatv. nakazom Ministerstva yustytzii Ukrainy vid 26 chervnia 2018 roku № 2023/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0762-18#Text>. [in Ukr.].

10. Mizhnarodnyi protokol iz dokumentuvannia ta rozsliduvannia seksualnogo nasylstva v konflikti [International Protocol on the Documentation and Investigation of Sexual Violence in Conflict]. URL: https://womena.today/UWC-library/unwomen/37-International_Protocol_2017_2nd_Edition_UKR.pdf. [in Ukr.].

11. Pro sudovu praktyku u spravakh pro zlochyny proty statevoi svobody ta statevoi nedotorkanosti osoby [On judicial practice in cases of crimes against sexual freedom and sexual integrity of a person] : Postanova Plenumu Verkhovnoho Sudu vid 30 travnia 2008 roku № 5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0005700-08#Text>. [in Ukr.].

12. Iedynyi zvit pro zareiestrovani kryminalni pravoporushennia po derzhavi za 2020 rik [The only report on registered criminal offenses in the country for 2020]. URL: https://old.gp.gov.ua/ua/stst2011.html?dir_id=114141&libid=100820#. [in Ukr.].

13. Iedynyi zvit pro zareiestrovani kryminalni pravoporushennia po derzhavi za 2021 rik [The only report on registered criminal offenses in the country for 2021]. URL: https://old.gp.gov.ua/ua/stst2011.html?dir_id=114368&libid=100820. [in Ukr.].

14. Iedynyi zvit pro osib, yaki vchynyly kryminalni pravoporushennia za 2020 rik [The only report on persons who committed criminal offenses in 2020]. URL: https://old.gp.gov.ua/ua/stst2011.html?dir_id=114141&libid=100820. [in Ukr.].

15. Iedynyi zvit pro osib, yaki vchynyly kryminalni pravoporushennia za 2021 rik [The only report on persons who committed criminal offenses in 2021]. URL: https://old.gp.gov.ua/ua/stst2011.html?dir_id=114369&libid=100820. [in Ukr.].

16. Vyrok Malovyskivskoho raionnoho sudu Kirovohradskoi oblasti vid 06 lypnia 2020 roku. Sprava № 392/1032/19 [Judgment of the Malovyskiv District Court of the Kirovohrad Region of July 6, 2020. Case № 392/1032/19]. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/90214699>. [in Ukr.].

17. Vyrok Lubenskoho miskraionnoho sudu Poltavskoi oblasti vid 25 bereznia 2020 roku. Sprava № 528/578/19 [Judgment of the Lubny City District Court of Poltava Region of March 25, 2020]. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/88409919>. [in Ukr.].

ABSTRACT

Oleksandra Skok, Kateryna Verbytska. Features of criminal liability for sexual assault. The article establishes that criminal offenses against sexual freedom and sexual integrity of a person, according to the statistics of the Prosecutor General's Office, for 10 months of 2021 are quite significant. Thus, 858 criminal offenses were registered, of which 278 were especially serious, 308 were serious, 260 were not serious, and 8 were misdemeanors. Sexual violence, of which there are 76, is a criminal offense. It is determined that the introduction of criminal liability for sexual violence in the current law on criminal liability is a significant step in bringing national legislation to international standards for combating this type of socially dangerous acts. The concepts, objective, subjective and qualifying features of sexual violence are considered. It has been determined that victims of sexual violence can be both male and female. It was found out that special attention should be paid to the scientific research carried out by O. Dudorov, I. Chugunikov, M. Khavronyuk and S. Romantsova. Legislative changes in the criminal responsibility for sexual assault have been analyzed. It has been clarified what exactly the consequences may be for the victims of committing an act under Art. 153 of the Criminal code of Ukraine. Based on this, the group affiliation of such consequences is distinguished. An analysis of Ukrainian case law on liability for sexual assault has been made. In particular, it was clarified what types and sizes of punishments were imposed by the courts of Ukraine on persons who committed sexual assault. The quantitative indicator of qualified actions of guilty persons and their ratio among themselves is determined. Quantitative and qualitative indicators of committed acts under Art. 153 of the Criminal code of Ukraine. The dynamics of the decisions made in criminal proceedings under Art. 153 of the Criminal code of Ukraine. The age characteristics of the perpetrators and the dynamics of these indicators are determined.

Keywords: *criminal liability, sexual assault, objective signs of sexual assault, subjective signs of sexual assault, consequences of sexual assault.*